

Inhoud

Tips bij dit boek als studieboek en naslagwerk	19
Deel I Gereedschap voor de veiligheidkundige	
1 Veiligheid in perspectief	25
<i>Wouter Stol, Carel Tielenburg, Wilbert Rodenhuis, Menno van Duin, Emile Kolthoff & Sander Veenstra</i>	
1.1 Veiligheid en andere grote thema's	25
1.2 Doodsoorzaken en letsels	27
1.3 Ontwikkelingen	32
1.4 Tot slot: bescheidenheid, vaardigheid en volharding	35
<i>Kernbegrippen</i>	38
<i>Vragen/opdrachten</i>	38
<i>Noot</i>	38
2 Begrippenkader integrale veiligheid	39
<i>Wouter Stol</i>	
2.1 Inleiding	39
2.2 Veiligheid en integrale veiligheid	39
2.3 Objectieve en subjectieve veiligheid	42
2.4 Sociale en fysieke veiligheid	44
2.5 Criminaliteit en leefbaarheid	46
2.6 Bedrijf en hoofdthema's in veiligheid	48
<i>Kernbegrippen</i>	51
<i>Vragen</i>	51
<i>Noot</i>	51
3 De ketenbenadering	53
<i>Janneke Liebregts</i>	
3.1 Inleiding	53
3.2 De schakels van de ketenbenadering	53
3.3 De veiligheidsketen en de cirkel van Deming	59
3.4 De veiligheidsketen nader beschouwd	60
3.5 Tot slot	65
<i>Kernbegrippen</i>	66
<i>Vragen</i>	66
<i>Noten</i>	68

4	Beleid en actoren in integraal perspectief	69
	<i>Carel Tielenburg</i>	
4.1	Inleiding	69
4.2	De integrale veiligheidskundige en de actorbenadering	70
4.3	Beleid	72
4.4	Draagvlak en draagvlak creëren	74
4.5	Beleidsnetwerken	76
4.6	Verantwoording afleggen over beleid	78
	<i>Kernbegrippen</i>	79
	<i>Vragen/opdrachten</i>	80
5	Bestuurlijke bevoegdheden voor openbare orde en veiligheid	81
	<i>Arnt Mein</i>	
5.1	Inleiding	81
5.2	Ter introductie: handhaving van de openbare orde	82
5.3	Ordeverstoringen algemeen	83
5.4	Ordeverstoringen door voetbalsupporters en hangjongeren	84
5.5	Ordeverstoringen rond woningen en drugspannen	85
5.6	Overlast als gevolg van wapenbezit en -misbruik	87
5.7	Cameratoezicht	89
5.8	Overlast in uitzonderlijke situaties: ernstige wanordelijkheden en rampen	89
5.9	Leefbaarheid van de openbare ruimte	91
5.10	Bedreiging integriteit openbaar bestuur	92
5.11	Geweld binnenshuis	92
5.12	Tot slot	93
	<i>Kernbegrippen</i>	93
	<i>Vragen</i>	94
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	94
	<i>Noten</i>	94
6	Samenwerking bij sociale veiligheidsproblemen	97
	<i>Marc Jacobs, Sander Veenstra & Jelle Dijkstra</i>	
6.1	Inleiding	97
6.2	Ontstaansgeschiedenis, noodzaak en organisatie van samenwerking	98
6.3	Randvoorwaarden voor samenwerking aan sociale veiligheidsproblemen	102
6.4	Opgaven voor de toekomst	104

6.5	Slot	108
	<i>Kernbegrippen</i>	109
	<i>Vragen/opdrachten</i>	109
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	109
	<i>Noten</i>	109
7	Publiek-private samenwerking	111
	<i>Sanne Boes & Nicolien Kop</i>	
7.1	Inleiding	111
7.2	Definitie PPS	113
7.3	Kansen en dreigingen van PPS	115
7.4	Randvoorwaarden en knelpunten van PPS	118
7.5	Criminologisch debat	121
7.6	Tot slot	122
	<i>Kernbegrippen</i>	123
	<i>Vragen/opdrachten</i>	123
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	123
	<i>Noten</i>	124
8	Veiligheidscultuur	125
	<i>Anke Voesenek</i>	
8.1	Inleiding	125
8.2	Veiligheidsdenken in drie tijdperken	126
8.3	Cultuur en veiligheid	127
8.4	Het onderzoeken van veiligheidscultuur	133
8.5	Een 'goede' veiligheidscultuur	135
8.6	High Reliability Organisations (HRO's)	137
8.7	Hoe is veiligheidscultuur positief te beïnvloeden?	138
8.8	Tot slot	139
	<i>Vragen/opdrachten</i>	140
	<i>Kernbegrippen</i>	140
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	140
9	Veilig Ontwerp en Beheer (CPTED)	141
	<i>Paul van Soomeren</i>	
9.1	Inleiding	141
9.2	Definitie en achtergrond	142
9.3	Ontwerpprincipes	145
9.4	Procesinstrumenten	149

9.5	Werkt het?	153
	<i>Kernbegrippen</i>	153
	<i>Vragen/opdrachten</i>	154
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	154
10	Communicatie en veiligheid	155
	<i>Imke Smulders</i>	
10.1	Inleiding	155
10.2	Communicatie en veiligheid	155
10.3	Nieuwsmedia en veiligheid	160
10.4	Sociale media en veiligheid	162
10.5	(Sociaal)psychologische processen	165
10.6	Tot slot	167
	<i>Vragen</i>	167
	<i>Kernbegrip</i>	168
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	168
	<i>Noten</i>	168
11	Metten van onveiligheid	169
	<i>Gabry Vanderveen, Stefaan Pleysier & Wilbert Rodenhuis</i>	
11.1	Inleiding	169
11.2	Het meten van objectieve sociale onveiligheid	170
11.3	Het meten van subjectieve sociale onveiligheid	174
11.4	Het meten van fysieke veiligheid	176
11.5	Is meten werkelijk weten?	180
	<i>Kernbegrippen</i>	182
	<i>Vragen</i>	182
	<i>Noten</i>	182

Deel 2 Partners voor de veiligheidskundige

12	Burgerparticipatie	185
	<i>Nicolien Kop & Menno van Duin</i>	
12.1	Inleiding	185
12.2	Historisch perspectief burgerparticipatie	185
12.3	Beleid	186
12.4	Vormen van burgerparticipatie	187
12.5	Burgerparticipatie stimuleren en effect ervan	192
12.6	Redzaamheid en fysieke veiligheid	193

12.7	Slotoverweging	196
	<i>Kernbegrippen</i>	197
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	197
	<i>Vragen/opdrachten</i>	197
	<i>Noten</i>	198
13	Rijk, provincie, gemeente en andere bestuursorganen	199
	<i>Carel Tielenburg & Wouter Stol</i>	
13.1	Inleiding	199
13.2	Overzicht bestuursorganen	200
13.3	Departementen en veiligheidsbeleid	201
13.4	Enkele thema's in lokaal bestuur	207
	<i>Kernbegrippen</i>	212
	<i>Vragen/opdrachten</i>	213
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	213
	<i>Noten</i>	213
14	De veiligheidsregio, brandweer en GHOR	215
	<i>Menno van Duin & Bernadette Holtkamp</i>	
14.1	Inleiding	215
14.2	De veiligheidsregio	215
14.3	Brandweer	217
14.4	De GHOR	221
14.5	Organisatie bij rampenbestrijding en crisisbeheersing	223
14.6	De gemeente en het veiligheidsbureau	228
14.7	Slot	229
	<i>Kernbegrippen</i>	229
	<i>Vragen/opdrachten</i>	229
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	230
15	De justitiële keten	231
	<i>Marsha de Vries</i>	
15.1	Inleiding	231
15.2	Organisatie van de politie	232
15.3	Organisatie en taken van het OM	232
15.4	Organisatie en taken van de zittende magistratuur	234
15.5	Organisatie en taken van de justitiële inrichtingen	236
15.6	Organisatie en taken van de reclassering	240
15.7	Partners in de justitiële keten	241

15.8	Ketenrelaties in de praktijk	243
	<i>Kernbegrippen</i>	246
	<i>Vragen</i>	246
	<i>Noot</i>	246
16	Politie	247
	<i>Wouter Stol & Nicolien Kop</i>	
16.1	Inleiding	247
16.2	De wettelijke politietaak	248
16.3	Politie als maatschappelijke functie	250
16.4	De politieorganisatie	252
16.5	Politiewerk	253
16.6	Ontwikkelingen	258
	<i>Kernbegrippen</i>	259
	<i>Websites</i>	259
	<i>Vragen/opdrachten</i>	259
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	260
	<i>Noten</i>	260
17	Krijgsmacht en binnenlandse veiligheid	261
	<i>Michiel de Weger</i>	
17.1	Inleiding	261
17.2	Taken en organisatie	262
17.3	Werkzaamheden	265
17.4	Slotwoord	273
	<i>Kernbegrippen</i>	274
	<i>Vragen</i>	274
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	274
18	Particuliere veiligheidszorg	275
	<i>Wouter Stol & Menno van Duin</i>	
18.1	Inleiding	275
18.2	De veiligheidsbranche	276
18.3	Bevoegdheden	281
18.4	Regulering van de branche	283
18.5	Slotbeschouwing: hybridisering en een verminderend onderscheid	285
	<i>Kernbegrippen</i>	287
	<i>Vragen/opdrachten</i>	287
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	288
	<i>Noten</i>	288

19	Veiligheidsmanagement en onderneming	289
	<i>Wilbert Rodenhuis & Trijntje van Dijk</i>	
19.1	Inleiding	289
19.2	Ontwikkelingen in de omgeving van het bedrijf	290
19.3	De veiligheidscoördinator	294
19.4	Veiligheidszorg en bedrijfsstrategie	295
19.5	Veiligheidsrisico's van de onderneming	297
19.6	Organisatie van veiligheid	301
19.7	Slotwoord	303
	<i>Kernbegrippen</i>	303
	<i>Vragen/opdrachten</i>	303
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	304

Deel 3 Werk voor de veiligheidkundige

20	Criminaliteit en organisatiecriminaliteit	307
	<i>Emile Kolthoff</i>	
20.1	Wat is criminaliteit?	307
20.2	Oorzaken van criminaliteit: psychologische theorieën	310
21.3	Oorzaken van criminaliteit: sociologische theorieën	311
20.4	Organisatiecriminaliteit	315
	<i>Kernbegrippen</i>	321
	<i>Vragen</i>	321
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	321
	<i>Noot</i>	321
21	Jeugdgroepen: van overlast tot criminaliteit	323
	<i>Henk Ferwerda & Tom van Ham</i>	
21.1	Inleiding	323
21.2	Jeugdcriminaliteit: een veelzijdig verschijnsel	324
21.3	Jeugdcriminaliteit in groepsverband	325
21.4	Portret van een jeugdgroep: 'op straat leef je'	330
21.5	Jeugdgroepen aangepakt	332
	<i>Kernbegrippen</i>	335
	<i>Vragen/opdrachten</i>	335
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	335
	<i>Noot</i>	335

22	Digitalisering, cybercrime en maatschappelijke kwetsbaarheid	337
	<i>Wouter Stol</i>	
22.1	Inleiding	337
22.2	Digitalisering en andere kernbegrippen	337
22.3	Digitalisering en criminaliteit	342
22.4	Digitalisering en bredere maatschappelijke veiligheidsproblemen	346
22.5	Werken aan oplossingen	348
	<i>Kernbegrippen</i>	349
	<i>Vragen</i>	349
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	350
	<i>Noten</i>	350
23	Informatiebeveiliging	351
	<i>Marcel Spruit & Bert Buitenhuis</i>	
23.1	Inleiding	351
23.2	Bedreigingen	352
23.3	Organisatorische maatregelen	358
23.4	Technische maatregelen	359
23.5	Cryptografie	362
23.6	Het selecteren van maatregelen	364
	<i>Kernbegrippen</i>	366
	<i>Vragen</i>	366
	<i>Noten</i>	367
24	Terrorisme en terrorismebestrijding	369
	<i>Edwin Bakker</i>	
24.1	Introductie	369
24.2	Definitie en aard van terrorisme	370
24.3	Typen terrorisme en geschiedenis	371
24.4	Grondoorzaken	374
24.5	Terrorismebestrijding	376
24.6	Tot slot	380
	<i>Kernbegrip</i>	381
	<i>Vragen/opdrachten</i>	381
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	382
	<i>Noten</i>	382
25	Rampen en andere crises	383
	<i>Menno van Duin</i>	
25.1	Inleiding	383
25.2	Centrale begrippen: ramp en crisis	383

25.3	Van klassieke rampen naar moderne crises en minicrises	386
25.4	Mensen en organisaties bij rampen en crises, en crisisbeheersing	388
25.5	Afronding: normaal en bijzonder	392
	<i>Kernbegrippen</i>	394
	<i>Vragen/opdrachten</i>	394
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	395
	<i>Noten</i>	395
26	Arbeid en veiligheid	397
	<i>Monique Heck</i>	
26.1	Inleiding	397
26.2	Wetten en regels voor arbeidsomstandigheden (Arbo)	399
26.3	De Arbobeleidscyclus	401
26.4	Bedrijfsnoodorganisatie	407
26.5	Actoren relevant voor arbeidsveiligheid	412
	<i>Kernbegrippen</i>	413
	<i>Vragen</i>	413
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	413
27	Externe veiligheid	415
	<i>Wilbert Rodenhuis & Wim Smeitink</i>	
27.1	Inleiding	415
27.2	Extern veiligheidsbeleid: een korte geschiedenis	416
27.3	Twee soorten maatstaven	417
27.4	Risicobenadering: vijf stappen	418
27.5	Recente ontwikkelingen	426
	<i>Kernbegrippen</i>	428
	<i>Vragen</i>	428
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	429
	<i>Noot</i>	429
28	Massaal personen- en goederenvervoer	431
	<i>Nils Rosmuller</i>	
28.1	Inleiding	431
28.2	Aard en omvang van het personen- en goederenvervoer in Nederland	432
28.3	Transportveiligheid	434
28.4	Wet- en regelgeving	437
28.5	Ontwikkelingen in beleid en wetgeving	439
28.6	Methoden en technieken	441
28.7	Trends en ontwikkelingen in personen- en goederenvervoer	442

28.8	Tot slot	444
	<i>Kernbegrippen</i>	444
	<i>Vragen/opdrachten</i>	444
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	445
	<i>Noten</i>	445
29	Evenementen	447
	<i>Menno van Duin & Jan Eberg</i>	
29.1	Inleiding	447
29.2	Het begrip ‘evenement’	448
29.3	Evenementen en integrale veiligheid	449
29.4	Ervaringen en lessen	453
29.5	Evenementen en crowd management	457
	<i>Kernbegrippen</i>	460
	<i>Vragen/opdrachten</i>	460
	<i>Noot</i>	460
30	Overstromingen en wateroverlast	461
	<i>Jeroen Neuvel</i>	
30.1	Inleiding	461
30.2	Onderscheid overstroming en wateroverlast	461
30.3	Principes voor de beheersing van wateroverlast	463
30.4	Principes voor de beheersing van overstromingsrisico’s	465
30.5	Verschuivingen in het beleid voor de beheersing van overstromingsrisico’s	469
30.6	Conclusie	473
	<i>Kernbegrippen</i>	474
	<i>Vragen</i>	474
	<i>Suggesties voor verder lezen</i>	475
	<i>Noten</i>	475
	Kernbegrippen	477
	Literatuur	499
	Afkortingen	525
	Register	531
	Over de auteurs	543